

Miljö- och energidepartementet

Remissyttrande över utredningen Styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi, dir.2016:3

Konsumentverket är positivt till utredningens förslag.

Konsumentverket lämnar följande synpunkter.

8.1 Politiska mål med koppling till cirkulär ekonomi

I kapitlet tar utredningen upp mål och politikområden som kopplar till cirkulär ekonomi. Konsumentpolitiken nämns inte i detta sammanhang. Mot bakgrund av den direkta kopplingen till bland annat miljömässig hållbarhet i det konsumentpolitiska målet och med hänvisning till den privata konsumtionens roll och betydelse för utvecklingen av den cirkulära ekonomin, anser Konsumentverket att det är lämpligt att det fortsatta arbetet med cirkulär ekonomi tydligare kopplar även till konsumentpolitiken.

9.1.2 Öka Sveriges bidrag till global hållbarhet

Konsumentverket konstaterar att en medveten och strategisk satsning på cirkulär ekonomi, som tar sikte på varors hela livscykel, är ägnad att minska det ekologiska fotavtrycket från den privata konsumtionen och, i ett större perspektiv, även från den svenska ekonomin. Det är angeläget att miljömässig hållbarhet så långt möjligt blir en grundläggande förutsättning, och i mindre grad avhängig den enskilde konsumentens val.

18 Stärka rätten att reklamera undermåliga produkter

Konsumentverket stöder utredningens förslag att förlänga perioden när det ankommer på säljaren att bevisa att fel i en vara inte utgör ett ursprungligt fel utan ett fel som konsumenten bär ansvaret för. Som utredningen anför är det angeläget att verka för en mer hållbar produktdesign, som både ökar kvaliteten

och förlänger livslängden på varor. Ett större ansvar på företagen och förenklade förutsättningar för konsumenterna att reklamera undermåliga produkter, är åtgärder som är ägnade att öka incitamenten för företagen att producera och tillhandahålla varor med högre kvalitet och längre livslängd. Vid sidan av den förväntade minskade miljöpåverkan som detta kan bidra till, innebär utredningens förslag också särskilda vinster för konsumenterna. Att perioden för den omvända bevisbördan förlängs är av stor vikt för konsumenterna, eftersom det är mycket svårt för dem att visa att ett fel på en köpt vara är ett ursprungligt fel, särskilt när det har gått en längre tid från köpet. Ur såväl hållbarhets- som konsumentperspektiv anser Konsumentverket att det är både lämpligt och ändamålsenligt att perioden då säljaren har bevisbördan sammanfaller med den treårsperiod under vilken konsumenten har rätt att reklamera varan. När det gäller dyrare sällanköpsvaror, som till exempel vitvaror, kan det dessutom vara befogat att utsträcka reklamationsfristen och den omvända bevisbördan till en längre period.

Konsumentverket anser vidare att det är önskvärt, både ur hållbarhets- och konsumentperspektiv, att rätten att reklamera enligt konsumentköplagens regler övergår till den som förvärvar en vara från den ursprungliga köparen.

19.2.1 Konsumentverkets roll vid handel mellan privatpersoner

En grundläggande uppgift för Konsumentverket är att stärka konsumenternas ställning på marknaden, det vill säga att på olika sätt stärka en traditionellt sett svag part. Det konsumentpolitiska målet betonar dock samtidigt vikten av en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Konsumentverket har i linje med det konsumentpolitiska målet på senare tid fått flera uppdrag som handlar om att verka för en mer hållbar konsumtion. Det senaste uppdraget innefattar bland annat att Konsumentverket ska tillhandahålla ett forum för miljösmart konsumtion och förenkla och stimulera sådana konsumtionsmönster. Härutöver pågår i samhället ett antal ytterligare aktiviteter av olika slag i syfte att främja en effektivare resursanvändning och att minska den privata konsumtionens effekter på miljön.

Parallellt med detta blir handel mellan privatpersoner allt vanligare. Denna handel, som ofta innefattar köp eller lån av begagnade varor, är ägnad att bidra till bland annat en effektivare resursanvändning och därmed till en mer miljömässigt hållbar konsumtion. Transaktioner mellan privatpersoner faller i princip utanför det stöd och skydd som samhället erbjuder konsumenterna. Aktörer i sådan handel är därför i högre grad än konsumenterna som handlar av näringsidkare, beroende av sin egen förmåga att informera sig och hantera problem som handeln kan ge upphov till. Detta bristande skydd främjar varken delningsekonomin eller den cirkulära ekonomin. Både för att stärka de enskilda aktörerna i handeln mellan privatpersoner och för att främja ett effektivare resursutnyttjande, är det angeläget att aktörerna ges erforderligt stöd och vägledning.

Konsumentverket anser att det är både ändamålsenligt och naturligt att verkets uppdrag utvidgas och anpassas till den ovan beskrivna utvecklingen och att verket får en tydlig roll också när det gäller konsumtion som grundar sig i handel mellan privatpersoner. En sådan utvidgning harmonierar vidare väl med verkets nya uppdrag att förenkla för konsumenter att göra miljömässigt hållbara val. Den nationella vägledningstjänsten Hallå konsument, som Konsumentverket driver i samverkan med bland annat tretton andra myndigheter, ger redan idag viss vägledning till privatpersoner som hör av sig med frågor om handel mellan privatpersoner. Eftersom det är fråga om ett betydande rättsområde som inte tidigare innefattats i Konsumentverkets verksamhet bör en sådan utvidgning dock, såsom utredningen förslår, utredas närmare.

Det bör tilläggas att tillsyn förefaller olämpligt när målgruppen består av privatpersoner, och att ett utvidgat uppdrag istället bör aktualisera information och motsvarande insatser.

19.2.2 Certifiering och uppförandekoder kan stärka förtroendet för begagnathandeln

Konsumentverket delar uppfattningen att certifieringar och uppförandekoder är ägnade att öka förutsättningarna för en väl fungerande begagnathandel med ett stärkt förtroende från konsumenternas sida och en ökad sådan handel som följd.

19.2.3 Vägledande information om när återanvändning bör undvikas

Konsumentverket delar uppfattningen att det finns behov av information som belyser och begränsar de risker som kan vara förknippade med användning av begagnade varor. För att varor som används av eller till små barn ska få släppas ut på marknaden måste de uppfylla särskilt stränga krav. Om dessa krav inte är uppfyllda vid återanvändning av varorna kan det föra med sig ökade risker att barn, som är särskilt sårbara konsumenter, skadar sig. Varor som är ämnade att skydda konsumenter från skador, såsom cykelhjälm, ryggskydd och annan personlig skyddsutrustning kan också vara olämpliga att återanvända, eftersom det oftast är svårt att veta vilket slitage de utsatts för tidigare och hur det har påverkat skyddsnivån.

Vid sidan av sådana säkerhetsaspekter som tecknas ovan, kan även andra omständigheter, som till exempel förekomsten av giftiga ämnen, göra återanvändning av varor olämplig. Sammantaget bedömer Konsumentverket att det är angeläget att det tas fram relevant information till vägledning för både konsumenter, organisationer, förskolor och försäljare av begagnade varor gällande risker som kan uppstå vid återanvändning. I syfte att främja och uppmuntra handel med begagnade varor med en effektivare resursanvändning

som följd, kan det vara lämpligt att i vägledningen också informera om de positiva effekterna av återanvändningen.

Konsumentverket instämmer i att den befintliga informationen om handel med begagnade varor på Hallå konsuments webbsida bör vidareutvecklas.

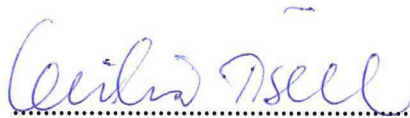
19.2.4 Utred hur EU:s produktregler bör tolkas vid handel med begagnade produkter

Reglerna för marknads kontroll anges i EU-förordning 765/2008 och gäller för samtliga sektorer. Det behövs en samsyn om både tolkningen av reglerna och vilken information som ska ges till näringsidkare. Konsumentverket ställer sig positivt till förslaget att marknads kontrollmyndigheter som arbetar med olika lagstiftningar under förordningen gemensamt utreder hur dessa bör tolkas vid handel med begagnade produkter.

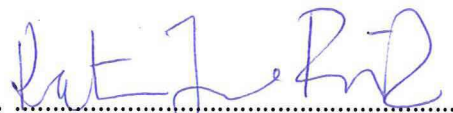
Konsumentverket anser vidare att de tre av utredningen lyfta frågorna väl speglar oklarheterna som kan uppstå gällande tolkning av befintlig lagstiftning.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Cecilia Tisell. I handläggningen har också biträdande KO Daniel Karfs, utredaren Anna Ekegren, juristen Magnus Karpe samt föredragande utredaren Katarina Järverup Frisk deltagit.

Cecilia Tisell
Beslutande

Katarina Järverup Frisk
Föredragande